

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 9. De prima mensura æqualitatis in commutationibus, hoc est de indigentia, vbi etiam de monopolijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39069

CAPVT IX.

*De prima mensura equalitatis in
commutationibus, hoc est de
indigentia, ubi etiam de
nopolis.*

83 **A** Equalitas cōmuta-
tionū desumitur ab
indigentia. Id non est itā intel-
ligendum, vt re vendita æque
indigeat venditor, ac emptor:
qui enim commutat frumentū
cum oleo, eatenus commutat,
quatenus magis indiget oleo,
quam frumento, cū contrā
alter magis indigeat frumento,
quam oleo. Vt ergò commuta-
tio sit iusta, rātum debet vnus
egere oleo, quantum alter fru-
mento. Quare illæ merces sunt

F s pretio.

pretiosiores, quibus homines communiter determinatè magis indigent. Indigentia potest considerari in ordine ad ducendum ex quibus foelicitas cōstat, hoc est in ordine ad carendum dolore, & abundandum voluptate. Maior cōteris paribus est indigentia respectu primi, quàm secūdi, ideò plures habent emptores merces necessariae ad depellendum dolorem, vt cibi & medicinae, quam necessariae ad voluptatem, vt gemmae. Secundae tamē sunt pretiosiores primis, quia cū natura non deficiat in necessarijs, fecit illas non raras, adeòque non pretiosas; nam quo magis decrescit raritas in aliqua specie, eò magis decrescit indigentia huius indiuiduae, & determina-

ta

ta rei in illa specie, quā indigē-
tiam diximus esse mensuram
pretij. Cum tamen contrā ea-
dem natura merces voluptuo-
sas fecerit raras, adeoque
pretiosas.

84 Vt commutatio sit æ-
qualis, non debet haberi ratio
indigentia accidentalis, quam
patitur vnus contrahentium:
Alioquin enim si Rex ditissi-
mus accidentaliter egeret pa-
ne ad viuendum hodie, posset
dominus panis in pretium il-
lius exigere totum regnū: Non
expedit autem res ita esse con-
stitutas, vt possit aliquis repen-
te propter accidentalem ali-
quam necessitatem de ditissi-
mo fieri mēdicus. Præscindē-
do tamen à peculiari lege possi-
tiua potest in taxando rerum

pretio haberi ratio alicuius indigentiae communis quamuis non diu duraturae. Ita possunt e. g. Romae domus locari carius anno Iubilei cum magnus est populi concursus, adeoque maior domuū indigentia. Legge tamen positua propter publicum bonum quibusdam mercibus summè necessarijs, veluti panis, imponitur pretium non alterabile ex circumstantijs breuissimis, vt ex concursu populi ad Urbem quadam die solemnari.

85 Valor porrò mercis imminuitur ex necessitate accidentali, quam habent Domini eam vendendi quia mercem seruare non possint. Ita nocte carnis priuij licet emere à fartoribus cibos carneos vili pretio, qui

quia nō possunt amplius vtiliter seruari; & cū milites iustè deprædantur Urbem expugnatam, licet ab eis emere vili pretio præstantissimas supellectiles, quia eas discessuri asportare non possunt. Et ratio est quia tunc imminuitur indigentia communis huiusmodi mercium propter tot venditores, quibus magis expedit eas commutare cum re minima, quàm retinere. Quòd si domini mercium patiantur necessitatem eas vendēdi, quia indigeant nummis, tunc non ideò licet eas emere vili pretio; nam sicut cum quis habet necessitatem commutandi pecuniam cum pane propter indigentiam panis, non licet panem maximo pretio vendere, ità cum quis necessitatē

habet

habet commutandi panem cum pecunia, non licet pecuniam quasi carò vendere: cum sit eadem ratio, atque intercedat solum differentia materialis.

86. Vetitum est de iure naturæ per monopolia procurare in alijs indigentiam eorum quæ sunt necessaria ad vitandum dolorem. Non licet e. g. mihi undique conquirere frumentum, oleum, &c. ut sic ego solus possim vendere frumentum, & oleum, ac proinde omnes indigeant meo frumento & oleo. Hac enim arte diuites, qui abundant pecunia, possent exercere speciem aliam quam dominationis in pauperes; nam à diuitum voluntate penderet pauperum miseria, quæ potestas propria est domi-

nantis,

nantis. Ideò huiusmodi monopolia prohibentur legibus, præterquam in casu periculi, ne merces illæ necessariæ deficiant nisi aliquis spe lucri illicitus habeat curam eas cõquirendi: sed tunc debet ijs taxari cõgruens pretiũ, vt ex vna parte nõ desit mercatoribus lucrũ moderatum, ex alia populus non opprimatur. Permittuntur etiam monopolia in mercibus necessarijs cùm sunt ita abundantes, vt non possint ex cõmentum industria vulgò venales deficere: Licent pariter monopolia in mercibus, quæ desiderantur solum ob voluptatem; e. g. in adamantibus, picturis cximijs, &c. Ratio est quia cũ homines possint sine illis viuere absque dolore, non cogun-

coguntur ad illas emendas: nā
solus timor doloris cogere po-
test, non verò cupiditas volup-
tatis: quare maiorem necessi-
tatem patietur mercator hanc
merces vendendi, quam coete-
ri illas emendi; cum mer-
cator redderetur in-
felix, si coeteri
nollent e-
mere, coeteri non euade-
rent infoelices si mer-
cator nollet ven-
dere.

